

NOTERT

ARKIVFOTO: JON-ARNE BERG-JACOBSEN

Overlevde: Flesteparten av kalkunene slapp fra ulykken med livet i behold.

DYRETRANSPORT

Last med 440 kalkuner veltet

* Tirsdag morgen veltet en trailerhenger på E18 ved Mysen i Østfold. Hengeren var full av kalkuner på vei til Norturas slakteri i Eidsberg, melder Smaalenenes Avis. Det ble funnet åtte døde av totalt 440 kalkuner, opplyser veterinæren på stedet. – Det er ikke snakk om personskader, sier operasjonsleder til avisen.

Veien var stengt på stedet som følge av ulykken, og trafikken ble ledet om gamle E18. Kalkunene ble lastet over i en annen lastebil som kjører dem videre til slakting.

©nationen.no

VILT

Hedmark har flest elgpåkjørsler

* Hittil i år har Hjorteviltregisteret registrert 1.050 påkjørsler av elg. Hedmark fylke har flest tilfeller.

I 2014 ble det registrert 1.817 elgpåkjørsler her i landet, skriver VG.

En rapport om vilt påkjørsler mellom 2008 til 2013 i Hedmark fylke, viser at det er mye større spredning enn Statens vegvesen trodde.

– Det skjer elgpåkjørsler over alt. Selv om vi lager tiltak på noen veier, stopper ikke det elgen fra å gå andre steder, sier Rolf Sevendal, sjefingeniør i Statens vegvesen avdeling Hedmark til VG.

©NTB

SYSSLESETTING

Hver femte usikker på jobbframtiden

* Hver femte arbeidstaker er usikker på hva slags tilknytning han eller hun har til arbeidslivet fem år fram i tid. Mange av de usikre tviler på om helsa holder slik at de kan stå i jobb om fem år, viser YS' arbeidslivsbarometer for 2015.

– Dette er et bekymringsfullt høyt tall, sier YS-leder Jorunn Berland.

Undersøkelsen gjennomføres hvert år av Arbeidsforskningsinstituttet på oppdrag for oppdrag for Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS). Over 3.000 arbeidstakere deltar i undersøkelsen. – Vi snakker om 400.000 mennesker som er usikre på om de er innenfor arbeidslivet. Det er et svært høyt antall, som må tas på alvor, sier Berland.

©NTB

* Skatt

Skattesmell: Ola Hobbesland (t.h.) og samdriftskollega Jan Arne Gåseland investerte i fjor 8,5 millionar kroner i eit 1200 kvadratmeter stort fjøs 370 høgdemeter deira bli lona med ein årleg skattesmell på opp mot 40.000 kroner.

Bønder kan få 40.000

Eit forslag gir Ola Hobbesland og andre bønder med nye fjøs 40.000 kroner i skatteauke i året. Nedskrivingstida kan bli heile 142 år, mot 25 år i nabolanda.

I forslaget til skattereform går regjeringa inn for å redusere avskrivings-satsen for husdyrbygg frå seks til fire prosent. Forslaget vil gi ein kraftig skattesmell for bønder som har investert i nye store fjøs. Ola Hobbesland (35) og samdriftskollegaen i Kvinesdal i Vest-Agder vil få opp mot 40.000 kroner årleg i skatte-skerping om forslaget blir vedtatt.

– Forslaget gjer meg fly forbanna. Listhaug og regjeringa ber oss om å investere og auke produk-

sjonen, men her kjem dei med eit kraftig slag i magen på oss som har gjort som dei vil, seier han.

– Må jobbe meir utanom

Det nye fjøset med plass til 67 mjølkekyr stod ferdig i fjor haust. Investeringa var på 8,5 millionar kroner totalt. Forslaget om redusert avskrivings-sats vil gi rundt 100.000 kroner mindre i årlege avskrivningar og opp mot 40.000 kroner i auka skatt per år for Hobbesland og kollegaen.

– For oss er det mykje pengar. Resultatet vil bli at vi må jobbe endå meir utanfor gardsbruket for å kompensere. Du må jobbe ganske mykje ekstra for å tene inn 40.000 kroner, seier Hobbesland.

Han viser til at både han og samdriftskollegaen Jan Arne Gåseland i dag jobbar halvtid i byggebransjen utanom gardsdrifta for å få det til å gå rundt.

– Må vi jobbe endå meir utanom, så vil vi få mindre tid til å ut-

vikle gardsdrifta. Det går i motset retning av målet om auka matproduksjon, seier 35-åringen.

Skulle stå i stil med levetid

Avskrivings-satsen for fjøs blei heva til seks prosent årleg frå 2012 etter hard kritikk mot ordninga for at nedskrivingstida ikkje stod i stil til den reelle levetida for fjøs. Lars Peder Brekk (Sp), som då var landbruksminister, grunn-gav endringa slik i Nationen:

– Poenget med endringa er at avskrivingsreglane skal reflektere den reelle kapitalslitasjen, sa Brekk.

Landbruksdepartementet anslø den gong at auken i avskrivings-satsen frå fire til seks prosent, kombinert med at BU-midla skal telje med som ein del av av-

over havet nær Kalvstøl i Kvinesdal i Vest-Agder. Dei har ein produksjon på 420.000 liter mjølk og vel 12 tonn storfekjøtt i året, men med forslaget ville investeringa

FOTO: BJARNE BEKKEHEIEN AASE

kroner meir i årleg skatt

skrivingsgrunnlaget, ville ha ein inntektsverdi på 250 millionar kroner for jordbruket.

Som grunngeving for forslaget skriv regjeringa at departementet ikkje har «informasjon som tilsier at økonomisk verdifall for husdyrbygg er større enn for øvrige næringsbygg». Det er Norges Bondelag ueinigi.

– Vi meiner dagens satsar er godt fagleg fundert. Fukt og husdyrgjødsel gjer at fjøs har større slitasje enn andre næringsbygg. Restverdien og sjansen til annan bruk er òg ofte mykje mindre enn for andre næringsbygg, seier avdelingssjef Arnstein Tveito.

Gunstigare reglar i Sverige
Bondelaget har rekna ut at fjøs-

vestering på fem millionar kroner ikkje vil vere ferdig nedskriven før etter 142 år om satsen blir redusert til fire prosent. Det står i sterk kontrast til reglane i Sverige og Danmark, der fjøsa er nedskriven etter 25 år. Skatteansvarleg i det svenske bondelaget LRF, Urban Rydin, seier avskrivinga bør tilpassast levetida.

– Å utsetje avskrivingstida utan grunnlag i levetida betyr berre at ein må betale skatt på ei inntekt som ikkje er reell. Det er prinsipielt feil. Det er kanskje slik at norske fjøs er uvanleg haldbare og held i 142 år, men det gjer iallfall ikkje dei svenske fjøsa, skriv han i ein epost omset til nynorsk.

Seksjonsleiar Lars Johan Ru-

AVSKRIVINGSBEHOV

«Eg trur det er reelt at slitasjen er større i fjøs, og at dyr, gjødsel og vatn tærer på bygningen.»

LARS JOHAN RUSTAD
SEKSJONSLEIAR I NIBIO

stad ved Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio) stadfestar at forslaget lett kan gi bønder med nye fjøs 40.000 kroner meir i skatt i året. Han fortel at Nibio i driftsgranskningane reknar levetida for eit fjøs til 30 år.

– Kan ei nedskrivingstid på 142 år forsvarast fagleg?

– Nei, vi reknar med at det er behov for å gjere tilsvarende investeringar igjen etter 30 år. Eg trur det er reelt at slitasjen er større i fjøs, og at dyr, gjødsel og vatn tærer på bygningen, men kva avskrivingsatsen bør vere får andre ta stilling til, seier Rustad.

Listhaug: – Særfordelar
Nasjonen bad landbruks- og matminister Sylvi Listhaug (Frp)

Fakta

Endra avskrivingsatts

* I forslaget til skatte-reform går regjeringa inn for å redusere avskrivingsatsen for husdyrbygg frå 6% til 4% pr år. Regjeringa ventar at forslaget gir staten 25 mill. kr meir i årlege skatteinntekter.

* Forslaget blir grunngeving med at departementet ikkje har informasjon om at verdifallet for husdyrbygg er større enn for andre næringsbygg og at forslaget er ei forenkling.

* Satsen blei auka til 6% frå 2012. Dåverande landbruksminister Lars Peder Brekk (Sp) og Sp-leiar Liv Signe Navarsete grunn-gav endringa med at satsen skal reflektere den reelle kapitalslitasjen og at behovet for auka investeringar og betre rekruttering til næringa er stort.

* Inntektseffekten av å auke avskrivingsatsen frå 4 til 6% blei i 2011 rekna til nær 250 mill. kr for jordbruket.

* Ei fjøsinvestering på 5 mill. kr vil med 2 %-poeng lågare avskrivingsatts gi 100.000 kr i redusert avskrivingsgrunnlag det første året.

* Ei investering på 5 mill. kr vil med 4% avskrivingsatts og dagens saldo-prinsipp ikkje vere ferdig nedskriven før etter 142 år, ifølgje Bondelaget. Det er ei auke på nær 50 år målt mot dagens satsar.

* I Sverige og Danmark er det lineær avskriving og nye fjøs er ferdig nedskriven etter 25 år.

* Regjeringa går òg inn for å reversere forslaget om at BU-midla skal telje med i avskrivingsgrunnlaget, som òg blei innført frå 2012.

om å kommentere skattesmel-len for bønder med nye fjøs og at nedskrivingstida for nye fjøs kan bli 142 år mot 25 år i nabolanda. Ho svarte i går ikkje konkret på spørsmåla, men skriv i eit generelt svar at regjeringa legg opp til ein skattereform som skal gi «et enklere og mer rettferdig skattesystem som bygger opp under sysselsetting og verdiskaping». Ho skriv vidare at landbruket har ei rekke særfordelar i skattesystemet og at jordbruket i heilskap er høgt prioritert både på statsbudsjettet og i skattepolitikken.

* Les meir av svaret frå Listhaug på side 6.

BJARNE BEKKEHEIEN AASE
bjarne.aase@nasjonen.no

* Skatt

* SKATT

Vedum til angrep på Listhaug

Trygve Slagsvold Vedum kaller Sylvi Listhaug en «skatteskjerpelsesminister». På Stortinget vil han i dag gå hardt ut mot forslaget om skatt på familieoverdragelser.

Jeg vet ikke om noen annen landbruksminister som har innført så mange skatteskjerpelser for bønder som Sylvi Listhaug. Statsråden fra skattelettelset Frp er blitt en «skatteskjerpelsesminister», sier Sp-leder Trygve Slagsvold Vedum.

I regjeringsplattformen skriver Høyre og Frp at regjeringen vil bruke «målrettede skatteendringer for å styrke bondens økonomiske stilling». Vedum sier landbruket to år senere ikke har sett noe til skattelettelsene. Tvert

Skatteskjerpelser: Trygve Slagsvold Vedum mener landbruket har fått skatteskjerpelser etter regjeringsskiftet.

FOTO: BJARNE BEKKHEIEN AASE

imot, er det lagt fram forslag etter forslag om skatteskjerpelser.

Det er helt u fattelig. En regjering som foreslår å bevilge 22 milliarder kroner i skatteletter, innfører systematiske skatte- og avgiftstiltak som virker skjerpene for norsk landbruk, sier han.

Tas opp på Stortinget

Et av forslagene Vedum reagerer sterkt på er å fjerne fritaket for skatt ved overdragelse av landbrukseidendom i familien.

Det er et målrettet angrep mot landbruket, som vil gi mange heldidsbønder en solid skattesmed. Jeg har vært i kontakt med flere bønder som er bekymret, og i dag skal jeg ta opp temaet i høringstimen på Stortinget. Viskal gjøre det vi kan for å legge press på regjeringen, men jeg er usikker på hvordan saken ender. Vi håper på hjelp fra KrF og Venstre, sier han.

De to støttepartiene har allerede signalisert at de vil kjempe mot forslaget.

Denne skatteskjerpelsen er for KrF uakseptabel. Dagens regler er et viktig virkemiddel for at neste generasjon kan overta gårdsbruket tidlig. Det trengs når målet er økt matproduksjon, sa næringspolitisk talsperson Liv Henriette Hjemdal (KrF) til Nationen fredag.

Næringspolitisk talsperson Pål Farstad i Venstre sa samtidig at forslaget kan ha uheldige konsekvenser for landbruket og rekrutteringen internt.

Løftebrudd

Lørdag gikk også Bondelaget ut i Nationen og kritiserte regjeringen for å svekke bondens økonomiske stilling. Generalsekretær Per Skorge anklager regjeringen for løftebrudd. Den kritikken er Vedum helt enig i.

Var det en ting Høyre og Frp kunne garantere bondene for valget, så var det reduksjon i skatte- og avgiftstrykket. Nå skjer det motsatte. De gjør en hel rekke endringer, som trekker landbruket i helt gal retning, sier han.

Ønsker likebehandling

Landbrukspolitisk talsperson i Høyre, Ingunn Foss, forsvarer skatteendringene som regjeringen har kommet med. Hun sier forslagene deres er basert på at landbruket skal likebehandles med annet næringsliv.

Generelle skattelettelses kommer landbruket til gode akkurat like mye som andre næringer, sier hun, og legger til at det er ulike oppfatninger om hva som er målrettede skatteendringer.

Vi ønsker å legge til rette for landbruket og stimulere til økt matproduksjon, men mener det er rimelig at det behandles på lik linje med andre næringer, sier hun.

Morten Ørsal Johansen (Frp) i næringskomiteen på Stortinget

GAL RETNING

«De gjør en hel rekke endringer, som trekker landbruket i helt gal retning.»

TRYGVE SLAGSVOLD VEDUM
LEDER I SP

Vedums skattemliste

Vedtatt for statsbudsjettet 2014:

1. Ved fjerningen av arveavgiften fikk norsk landbruk en stor skatte- regning ved at man tok bort diskontinuitetsprinsippet.
2. Den største avgiftssøkningen på avgiftsfri diesel noen gang.
3. Reduserte verdien av jordbruks- fradraget med 22 millioner.
4. Økte trygdeavgiften for nærings- drivende.
5. Økte gebyrer til mattilsynet Forslag fra regjeringen for stats- budsjettet for 2016:
6. Innføre beskatning ved salg av gårdsbruk innad i familien. Vil gi aktive brukerfamilier store skatte- regninger
7. Fjerning av skattefritak ved salg av tomter. I dag kan tomter som selges for under 150 000, kroner selges skattefritt.

svarte ikke på Nationens henven- delse i går.

STEFAN OFFERGAARD
stefan.offergaard@nationen.no

* Les også debattinnlegg side 19.

- Jordbruk prioritert

Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug sier det er interessant å se at Trygve Slagsvold Vedum er opptatt av skattelettelses.

Vanligvis kritiserer han regjeringen fordi vi gir skattelettelses. Nå kritiserer han oss med påstander om at vi gir skatteskjerpelses, skriver Listhaug i en e-post til Nationen.

Listhaug sier regjeringen har lagt fram en skattereform som blant annet skal gi et enklere og mer rettferdig skatte- system som bygger opp under sysselsetting og verdiskaping.

Landbruket har hatt en rekke særfordeler i skattesys- temet og Stortinget har gitt regjeringen mandat til å gjen- nomgå og forenkle landbruks- beskatningen. I tillegg til sær- fordeler på skatt er jordbruket sterkt subsidiert over stats- budsjettet og har i tillegg en høy tollbeskyttelse, sier hun.

Listhaug sier helheten er at jordbruket er høyt prioritert både på statsbudsjettet og i skattepolitikken.

Redusert formuesskatt kommer svært mange bønder til gode, det samme gjelder re- dusert arveavgift og skatt på gevinster ved salg utenfor fa- milien, sier hun.

Ifølge Listhaug har regjerin- gen redegjort i revidert nasjo- nalbudsjett 2014 for effekter av fjerning av arveavgiften og innføring av kontinuitet.

Det ble der vist at utsla- get for jordbruket var svært lite. Påstandene fra Bondela- get var den gang at det ville få voldsomme konsekvenser, sier statsråden.

Listhaug legger til at regje- ringen nå har lagt fram forslag om forenklinger for Stortinget, og noen av dem vil bli sendt på høring på et senere tidspunkt.

- Nye avtaler gir store endringer i markedet

TRAKTOR

Traktorene fra Valtra skal framover selges av Eikmaskin, mens landbruksmaskiner fra Claas ikke lenger skal selges av Lantmännen Maskin. Det gir store endringer i markedet, melder traktorjournalist.

Det svenske innkjøps-samvirket Lantmännen Maskin utvider sitt samarbeid med den amerikanske fabrikanten og leverandøren av landbruksutstyr Agco, melder bladet Traktor. Det vil gå på bekostning av import og salg av maskiner fra tyske Claas.

Lantmännen er i dag ansvarlig for Fendt- og Valtra-traktorer i Sve- rige, som begge er under paraplyen til Agco. Framover vil Lantmän- nen også være ansvarlig for import

og service av maskiner fra Massey Ferguson. Salget av disse produk- tene kommer til å fortsette som før via Massey Fergusons nettverk av frittstående forhandlere.

I Danmark og Norge skal Agco skal stå for salg, service og reservede- ler av Valtra-traktorer, heter det i en felles pressemelding fra Eikmaskin og Lantmännen Maskin mandag.

- Kom som en bombe

Journalist Espen Syljuåsen i bla- det Traktor sier til Nationen at nyheten kom som en bombe.

Verken ansatte eller de til- knyttede forhandlerne til Eik- maskin og har vært informert før nå nylig. Vi snakker her om at to store importører og ikke minst fire traktormerker som påvirkes, og det vil bli store endringer i

hvordan markedsstrukturen her i landet ser ut, sier han.

Eikmaskin i alt omsetter årlig for nærmere én milliard kroner årlig, ifølge selskapets nettside.

Ut fra det vi vet til nå, blir Eik- maskin en enda større og sterkere aktør i markedet, mens det tradi- sjonsrike, tyske merket Claas, som blant annet er markedsleder innen skurtreskere, står uten salgskanaler i Norge. Det vil de selv sagt gjøre noe

med, så det blir spennende å følge med framover, sier Syljuåsen.

Lantmännen skal selge en rek- ke produkter fra Fendt i Sverige, inkludert skurtreskere, balle- presser, forøstere og høyredska- per, skriver bladet Traktor.

- Plattform for vekst

Styrkingen av samarbeidet med Agco vil gi oss en solid plattform for vekst og er en del av våre anstrengel-

ser for å fokusere på å utvikle sekto- ren for landbruksmaskiner i Sverige og på den måten skape en mer livs- kraftig og lønnsom landbrukssek- tor, sier Håkan Pettersson, sjef for maskinavdelingen i Lantmännen.

Administrerende direktør Trond Kjempekjenn i Eikmaskin sier samarbeidet er framtidsret- tet og spennende.

Det er viktig å understreke at franchise-modellen vil bestå, men vi vet ennå ikke hvordan forhandler-nettet ender opp med å bli til slutt, sier Kjempekjenn ifølge Traktor.

Bladet Traktors skriver at den nor- ske delen av Lantmännen Maskin trolig vil oppløses i løpet av 2016.

SVEIN EGIL HATLEVIK
svein.hatlevik@nationen.no

UVISST

«Vi vet ennå ikke hvordan forhandler-nettet ender opp med å bli til slutt.»

TROND KJEMPEKJENN
ADMINISTRERENDE DIREKTØR I EIKMASKIN